

Tips & Tricks inzet ervaringsdeskundigen

In de afgelopen jaren is gebleken dat het goed werkt om jonge MDT-ervaringsdeskundigen te betrekken in de ontwikkeling, de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het MDT on Tour programma. In dit document delen wij de achterliggende gedachten hierachter en handige tips en tricks voor de inzet van deze ervaringsdeskundigen.

Wat houdt de rol van een ervaringsdeskundige in?

MDT-ervaringsdeskundigen zijn jongeren die zelf een MDT-traject hebben doorlopen en die gedurende het MDT on Tour programma betrokken zijn geweest bij zowel de ontwikkeling als ook de uitvoering en evaluatie van het programma.

Wat is de meerwaarde van de inzet van ervaringsdeskundigen?

De jongeren die aan MDT hebben meegedaan zien het doorgaans als een enorm impactvolle ervaring. Tegelijkertijd is het ook lastig gebleken om jongeren te werven voor MDT, omdat MDT soms niet meteen tot de verbeelding spreekt. Een van de redenen hiervoor is dat MDT moeilijk tastbaar te maken is en naar de leefwereld van jongeren te vertalen is. De inzet van jonge ervaringsdeskundigen speelt hierop in. Ze sluiten aan bij de leefwereld en zijn in staat om de insteek en impact van MDT tastbaar te maken door het delen van hun eigen verhalen, ervaringen en enthousiasme. Bovendien komt de boodschap oprechter over, omdat het echt van een jongere komt. Vanuit hun eigen ervaring hebben de ervaringsdeskundigen waardevolle inbreng over het inrichten van het programma op een manier dat het MDT-gevoel ook daadwerkelijk bij jongeren landt. Het gaat voorbij het stukje ‘voorlichten’. Het mes snijdt dus aan twee kanten: jongeren worden enthousiast voor MDT door de inzet van ervaringsdeskundigen, en tegelijkertijd biedt je ervaringsdeskundigen een mooie bijbaan en een waardevolle nieuwe ervaring.

Tips & Tricks voor de inzet van ervaringsdeskundigen

- **Een diverse groep aan ervaringsdeskundigen:** een diverse pool aan rolmodellen in de vorm van onderwijsniveau, ervaringen, achtergronden en woonplaats stelt jou in staat om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren.
- **Betrek jongeren in de ontwikkeling van het programma:** Wat hebben zij geleerd tijdens hun MDT en welke ideeën hebben zij om het programma zo in te richten het MDT-gevoel ook daadwerkelijk landt bij jongeren?
- **Impact maken op jouw eigen manier:** stimuleer de ervaringsdeskundige om invulling te geven aan het onderdeel ‘impact maken’ op een manier die bij

hen past. Waar de een graag een persoonlijk verhaal op het podium deelt, voelt de ander zich krachtiger tijdens een 1-1 gesprek.

- **Evaluatie & doorontwikkeling:** betrek de ervaringsdeskundigen in de evaluatie en eventuele doorontwikkeling van het programma. Faciliteer het delen van eerlijke reflecties en biedt ruimte voor input op de programmaonderdelen en hun eigen rol hierin.
- **Begeleiding = key:** introduceer de rol van ervaringsdeskundige in het programma zorgvuldig en schep heldere verwachtingen. Ondersteun de jongeren in het voorbereiden van hun persoonlijke verhaal en het afstemmen hiervan op de doelgroep. Neem aandachtig de werkvormen door en de rol die de ervaringsdeskundige hierin speelt. Houd in de begeleiding van de ervaringsdeskundigen rekening met persoonlijke leerdoelen en stem af hoe de jongere hierin wenst ondersteund te worden.
- **Bereikbaarheid:** zorg voor goede bereikbaarheid middels WhatsApp/telefonisch contact en/of fysieke aanwezigheid zodat de ervaringsdeskundigen voorafgaand en tijdens het programma terecht kan met vragen.
- **Respecteer hun tijd:** wees je bewust van de schaarse tijd van jongeren zet, waar mogelijk, een vergoeding tegenover de inzet van ervaringsdeskundigen. Door het aanbieden van een maatschappelijke bijbaan bied je iedere jongere de kans om zich te kunnen ontwikkelen.
- **Betrokkenheid:** zorg dat de ervaringsdeskundigen zich onderdeel voelen van de overkoepelende doelen, door ze frequent te informeren over ontwikkelingen en voortgang, ze te betrekken bij evaluatiemomenten én het stimuleren van onderlinge verbinding met collega's en andere ervaringsdeskundigen.
- **Geef jongeren een actieve rol:** gebruik jongeren nooit als 'showelement', maar geef ze een waardige plek in het programma.

Tips voor ervaringsdeskundigen zelf

- **Pas aan op de doelgroep:** sta voorafgaand aan de editie stil bij de doelgroep die je voor je zult hebben: welk onderwijsniveau en leeftijd betreft het en hoe groot is de groep? Zo kunnen er op het MBO grote leeftijdsverschillen zijn tussen de studenten en bestaat het vmbo uit veel verschillende niveaus. Hier zijn wat tips:
- **Wees bewust van je taalgebruik en tempo:**
  - Probeer geen moeilijke termen te gebruiken, maar gebruik ook geen straattaal als je dit normaal niet doet.
  - Verlaag het tempo als je merkt dat een deel van de klas niet meekomt, en blijf herhalen.
  - Vraag ook of ze het begrijpen, als je ziet dat de aandacht afzwakt.
- **Biedt structuur:** benoem per onderdeel wat jullie precies gaan doen en waarom. Stel duidelijk gerichte vragen, geef leerlingen een beurt en leg opdrachten helder uit. Je kunt ook een medeleerling betrekken in de uitleg.

- **Biedt interactie:**
  - Daag leerlingen uit om actief mee te doen en stimuleer ze hun eigen kennis in te zetten. Dat kan je doen door vragen te stellen of situaties te schetsen.
  - Laat vragen waar mogelijk door iemand uit de klas beantwoorden, en stuur bij waar er nog informatie mist.
  - Als leerlingen het moeilijk vinden om hun persoonlijke mening te delen kan je de vraag eerst aan je mede ervaringsdeskundige te stellen. Dit nodigt de leerlingen uit om zelf ook te delen.
  - Gebruik de verschillen van ervaring van de studenten om een gesprek op gang te brengen.
- **Houdt rekening met de leefwereld van jongeren:**
  - De inzet van jou als ervaringsdeskundige speelt in op het **leren van gelijken**. Je bent geen docent, maar maakt connectie met de groep op basis van gedeelde ervaringen.
  - Haal tijdens de lessen voorbeelden aan waarin jongeren zich echt kunnen herkennen, ook wanneer ze misschien een andere achtergrond hebben dan jij.
  - Pas op met te generaliserende uitspraken, spreek altijd vanuit jouw ervaring en benadruk dat dit niet voor iedereen geldt.
  - Zorg ervoor dat je de gehele klas betreft bij de les. Vraag om reacties, of ze dingen herkennen of juist niet.
- Spreek een **duidelijke rolverdeling** af met mensen die een rol vervullen, zoals een mede-ervaringsdeskundige, docenten, een dagvoorzitter, etc. Maak bijvoorbeeld duidelijke afspraken over ordehandhaving.
- **Enthousiasmeer door middel van jouw persoonlijke verhaal. Een succesvol persoonlijk verhaal:**
  - Staat dicht bij jou. De ervaring heeft impact (gehad) op jou/je omgeving.
  - Bevat kwetsbaarheid: iets waarin jij je hebt vergist of verloren, of waar je mee worstelde.
  - Bevat een duidelijk geleerde les, iets wat jij meeneemt uit de gebeurtenis of situatie.
  - Is realistisch en herkenbaar voor andere jongeren: ze kunnen zich voorstellen dat zij of iemand in hun omgeving iets vergelijkbaars meemaakt.
  - Wordt verteld in toegankelijk taalgebruik dat te volgen is door jongeren: alsof je het verhaal aan een vriend of vriendin vertelt.
  - Heeft een duidelijke structuur met een kop en een staart
  - Sluit aan bij de doelstellingen van MDT on Tour.